

Telesné a netelesné obmedzenia prijímateľov sociálnej služby

Verzia	02	Platná od	01.01.2020
Revízia	02	Platná od	04.02.2026
Počet výtlačkov	04	Registratúrna značka	AC1
Výtlačok číslo	01		

	Vypracoval	Posúdil	Schválil
Meno	Mgr. Andrea Miháliková	Mgr. Ľudmila Magátová	PaedDr. Mgr. Igor Éder
Funkcia	manažér kvality	vedúca sociálno- terapeutického úseku	riaditeľ
Dátum	02.02.2026	03.02.2026	04.02.2026
Podpis			

Obsah

Čl.1 Účel a použitie dokumentu	3
Čl.2 Rozsah platnosti	3
Čl.3 Použité pojmy a skratky.....	3
Čl.4 Zodpovednosti a právomoci	4
Čl.5 Postup pri použití prostriedkov obmedzenia	4
5.1. Použitie prostriedkov telesného a netelesného obmedzenia	4
5.2. Prostriedky obmedzenia v podmienkach „SVETLO“ Zariadenie sociálnych služieb Olichov	4
5.3. Starostlivosť o PSS javiaceho známky požitia alkoholu resp. iných omamných látok.....	5
5.4. Evidencia použitia prostriedkov telesného a netelesného obmedzenia.....	5
Čl.6 Súvisiaca legislatíva a organizačné normy.....	6
6.1 Všeobecne platná legislatíva	6
6.2 Vnútorne organizačné dokumenty.....	6
Zoznam príloh.....	6

Čl.1 Účel a použitie dokumentu

„SVETLO“ Zariadenie sociálnych služieb Olichov poskytuje v zmysle zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov celoročnú pobytovú sociálnu službu a vydáva túto smernicu, na zabezpečenie jednotných postupov pri ochrane života, zdravia a dôstojnosti prijímateľa sociálnej služby.

Účelom tejto smernice je presné vymedzenie prostriedkov netelesného a telesného obmedzenia aplikovaných v ZSS, ak je priamo ohrozený život, alebo priamo ohrozené zdravie prijímateľa sociálnej služby, alebo iných fyzických osôb, a to len na čas nevyhnutne potrebný na odstránenie priameho ohrozenia.

Čl.2 Rozsah platnosti

IS je záväzná pre všetkých zamestnancov „SVETLO“ ZSS Olichov a nadobúda účinnosť dňom vydania.

Čl.3 Použité pojmy a skratky

Prostriedky netelesného obmedzenia	Zvládnutie situácie najmä verbálnou komunikáciou, odvrátením pozornosti alebo aktívnym počúvaním.
Prostriedky telesného obmedzenia	Zvládnutie situácie použitím rôznych špeciálnych úchopov, umiestnením PSS do miestnosti, ktorá je určená na bezpečný pobyt alebo použitím liekov na základe pokynu lekára so špecializáciou v špecializačnom odbore psychiatria.
Špeciálny úchop	Priamy fyzický kontakt s úmyslom obmedziť pohyb osoby z dôvodu ohrozenia zdravia a života PSS alebo iných osôb.
Riziková situácia	Situácia kedy, PSS ohrozuje svoje zdravie alebo život alebo zdravie a život iných osôb.
Rizikové správanie	Správanie a konanie PSS, ktoré môže viesť k priamemu ohrozeniu jeho života alebo zdravia alebo života alebo zdravia iných osôb.
Nevyhnutne potrebný čas na odstránenie priameho ohrozenia	Doba, počas ktorej trvá situácia ohrozenia života alebo zdravia PSS alebo života alebo zdravia iných osôb.
Miestnosť určená na bezpečný pobyt	Priestor upravený tak, že pri jej použití u PSS, ktorý ohrozuje svoje zdravie alebo život alebo život a zdravie iných osôb, nepríde k jeho zraneniu, ale k jeho upokojeniu.
Podanie liekov	Situácia, keď je PSS podaný liek (ústne, injekčne), len na základe ordinácie lekára v špecializovanom odbore psychiatria.

IS SoS	informačný systém sociálnych služieb
Z. z.	zbierka zákonov
ZSS	zariadenie sociálnych služieb
DSS	domov sociálnych služieb
ŠZ	špecializované zariadenie
RZP	rýchla záchranná pomoc
LSPP	lekárska služba prvej pomoci
PZ SR	Policajný zbor Slovenskej republiky
PSS	prijímateľ sociálnej služby v „SVETLO“ ZSS Olichov

Čl.4 Zodpovednosti a právomoci

- 4.1 Zodpovednosť, právomoc a vzájomné vzťahy pracovníkov, ktorí riadia, vykonávajú a overujú činnosti ovplyvňujúce kvalitu, sú vymedzené v „Organizačnom poriadku“ a v pracovných náplniach jednotlivých pracovníkov podľa ich funkčného zaradenia, ktoré tvoria súčasť ich pracovnej zmluvy.
- 4.2 Za spracovanie a vydanie tejto IS je zodpovedný manažér kvality.
- 4.3 Za vedenie registra obmedzení v „SVETLO“ Zariadenie sociálnych služieb Olichov, dodatočné schválenie obmedzenia lekárom zodpovedá vedúca ošetrovateľsko-opatrovateľského úseku, v prípade jej neprítomnosti ňou poverený pracovník ošetrovateľsko-opatrovateľského úseku a za bezodkladné oboznámenie súdom ustanoveného opatrovníka a dôverníka prijímateľa sociálnej služby je zodpovedný poverený sociálny pracovník.
- 4.4 Za evidenciu telesných a netelesných obmedzení v informačnom systéme sociálnych služieb zodpovedá vedúca sociálneho-terapeutického úseku resp. ňou poverený zamestnanec sociálneho úseku.
- 4.5 Každý pracovník, ktorý zistí v tejto IS chybu, je povinný o nej bezodkladne informovať spracovateľa.

Čl.5 Postup pri použití prostriedkov obmedzenia

5.1. Použitie prostriedkov telesného a netelesného obmedzenia

- 5.1.1 Prostriedky obmedzenia prijímateľa sociálnej služby možno použiť výlučne v prípade, ak je priamo ohrozený život alebo priamo ohrozené zdravie PSS alebo iných fyzických osôb, a to len na čas nevyhnutne potrebný na odstránenie priameho ohrozenia.
- 5.1.2 Použitie prostriedkov obmedzenia netelesnej povahy PSS má prednosť pred použitím prostriedkov telesného obmedzenia PSS.
- 5.1.3 Nevyhnutné telesné obmedzenie písomne nariaďuje, schvaľuje alebo ho dodatočne bezodkladne schvaľuje a potvrdzuje ho svojím podpisom lekár so špecializáciou v špecializačnom odbore psychiatria a písomne sa k nemu vyjadruje a potvrdzuje ho svojím podpisom sociálny pracovník zariadenia. Použitie liekov nemožno dodatočne schvaľovať.

5.2. Prostriedky obmedzenia v podmienkach „SVETLO“ Zariadenie sociálnych služieb Olichov

- 5.2.1 Zvládnutie nepokojných, násilných a agresívnych PSS musí byť netelesnej povahy (slovné usmernenie). Zamestnanci postupujú podľa nasledujúcich krokov:
 - a) komunikácia s PSS - odvrátiť jeho pozornosť od agresivity, nepokojnosti,
 - b) presunúť PSS do inej miestnosti (spoločenská miestnosť, kaplnka, ošetrovňa, ...), resp. na iné vhodné miesto, na jeho upokojenie a odvrátenie pozornosti od zdroja problémov,
 - c) z hľadiska závažnosti situácie privolať na pomoc RZP, resp. LSPP alebo políciu.
- 5.2.2 Telesné obmedzenie musí byť v zásade obmedzené na manuálnu kontrolu PSS, resp. zamedzenia prístupu z dôvodu odstránenia rizika, alebo nebezpečenstva.
- 5.2.3 Prostriedky telesného obmedzenia musia byť použité len v najnevyhnutnejšej miere, trvať len nevyhnutne dlhý čas a je neprípustné predlžovať ich použitie. Po použití nevyhnutného telesného obmedzenia, službu konajúci zamestnanci primerane použijú prostriedky netelesného obmedzenia v zmysle bodu 5.2.1.
- 5.2.4 Špeciálne úchopy smú použiť len špeciálne vyškolení zamestnanci. Musia byť primerané veku, výške, váhe a pohlaviu PSS. Pri použití špeciálnych úchopov nie je cieľom spôsobovanie bolesti a musí byť zachovaná dôstojnosť PSS.

5.3. Starostlivosť o PSS javiaceho známky požitia alkoholu resp. iných omamných látok

- 5.3.1 Z dôvodu zabezpečenia ochrany a zdravia pre PSS, ktorý javí známky požitia alkoholu alebo inej omamnej látky a nie je agresívny je nevyhnutné:
- kontrolovať stav vedomia, stav dychu,
 - sledovať krvný tlak, pulz,
 - sledovať či nezvracia,
 - v prípade potreby privolať LSPP resp. RZP.
- 5.3.2 V prípade, že PSS javí známky požitia alkoholu resp. inej omamnej látky, je agresívny a nebezpečný pre seba a okolie, postupuje sa v zmysle ustanovení článku 5.2.

5.4. Evidencia použitia prostriedkov telesného a netelesného obmedzenia

- 5.4.1 Použitie prostriedkov je nutné vždy bezodkladne zapísať do príslušného formulára - *Protokol o obmedzení* (príloha č.1). Zápis vykoná zamestnanec, ktorý prostriedok obmedzenia použil.
- 5.4.2 Každé telesné a netelesné obmedzenie musí byť zaznamenané písomne v *Registri obmedzení* a následne zaznamenané aj elektronicky v Informačnom systéme sociálnych služieb (IS SoS). Register obmedzení sa v „SVETLO“, ZSS Olichov vedie pre každú službu zvlášť.
- 5.4.3 Register obmedzení obsahuje zápis každého obmedzenia prijímateľa sociálnej služby (príloha č.2) s uvedením jeho mena, priezviska a dátumu narodenia, spôsob a dôvody obmedzenia prijímateľa sociálnej služby, dátum a čas trvania tohto obmedzenia, opis okolností, ktoré viedli k obmedzeniu prijímateľa sociálnej služby, s uvedením príčiny nevyhnutného obmedzenia, opatrenia prijaté na zamedzenie opakovania situácie, pri ktorej bolo nevyhnutné použiť obmedzenie, meno a priezvisko lekára so špecializáciou v špecializačnom odbore psychiatria, ktorý obmedzenie nariadil a schválil, alebo dodatočne bezodkladne schválil, meno a priezvisko sociálneho pracovníka, ktorý sa k použitiu obmedzenia písomne vyjadril a popis zranení, ktoré utrpeli zúčastnené fyzické osoby.
- 5.4.4 Za vedenie *Registra obmedzení* v „SVETLO“, ZSS Olichov zodpovedá vedúca ošetrovateľsko-opatrovateľského úseku a nachádza sa na ošetrovni v pavilóne D.
- 5.4.5 Za evidenciu telesných a netelesných obmedzení v Informačnom systéme sociálnych služieb zodpovedá vedúca sociálno-terapeutického úseku resp. ňou poverený zamestnanec sociálneho úseku.
- 5.4.6 Vedúca ošetrovateľsko-opatrovateľského úseku
- zabezpečuje schválenie použitia telesného obmedzenia lekárom so špecializáciou v špeciálnom odbore – psychiatria,
 - zabezpečuje, aby nedochádzalo k použitiu liekov bez súhlasu lekára,
 - bezprostredne po použití obmedzenia oboznámi o tejto skutočnosti riaditeľa zariadenia, alebo jeho zástupcu, vykoná zápis v *Registri obmedzení* a odovzdá ho poverenému zamestnancovi sociálneho úseku.
- 5.4.6. Poverený sociálny pracovník v zákonom stanovenej lehote
- oboznámi o tejto skutočnosti súdom ustanoveného opatrovníka a dôverníka PSS, pokiaľ ho PSS má,
 - zápis obmedzenia prijímateľa sociálnej služby a údaje uvedené v registri obmedzení zaeviduje do Informačného systému sociálnych služieb.

Čl.6 Súvisiaca legislatíva a organizačné normy

6.1 Všeobecne platná legislatíva

Zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách v znení neskorších predpisov

6.2 Vnútorne organizačné dokumenty

Organizačný poriadok

Domáci poriadok

Zoznam príloh

Príloha č. 1 Protokol o použití prostriedkov netelesného a telesného obmedzenia PSS

Príloha č. 2 Formulár Zápis o obmedzení prijímateľa sociálnej služby

Rozdeľovník

Výtlačok	Miesto	Dátum prevzatia	Podpis
Originál č. 1	Riaditeľ		
Originál č. 2	Manažér kvality		
Originál č. 3	Vedúca ošetrovateľsko-opatrovateľského úseku		
Originál č. 4	Vedúca sociálno-terapeutického úseku		

SVETLO Zväzanie osamých ľudí Odiev	Interný dokument odbornej činnosti Osobný spis prijímateľa sociálnej služby	Opatrovateľský proces
	Záznam III.05: Protokol o obmedzení	Strana 1

Protokol o použití prostriedkov netelesného a telesného obmedzenia prijímateľa sociálnej služby

Poradové číslo záznamu:

Identifikačné údaje prijímateľa sociálnej služby		Číslo spisu:	
Priezvisko		Meno	
Dátum narodenia		Titul	

Začiatok použitia prostriedkov obmedzenia		Koniec použitia prostriedkov obmedzenia	
Doba použitia prostriedkov obmedzenia v hodinách			
Boli prostriedky obmedzenia použité aj v minulosti?			Áno Nie
Posledný dátum použitia prostriedkov obmedzenia			
Kumulatívna doba použitia prostriedkov obmedzenia v hodinách			

Dôvody použitia prostriedkov obmedzenia			
Priame ohrozenie života klienta		Motorický nepokoj	
Priame ohrozenie života inej fyzickej osoby		Zmätenosť	
Priame ohrozenie zdravia klienta		Agresívne správanie	
Priame ohrozenie zdravia iných fyzických osôb		Prevenca vytrhnutia zdravotníckej pomôcky alebo ošetrovania (infúzie, obväzu a pod.)	
Iné:		Iné:	

Opis okolností, ktoré viedli k obmedzeniu klienta:

SVETLO Zariadenie sociálnych služieb Očkov	Interný dokument odbornej činnosti Osobný spis prijímateľa sociálnej služby	Opatrovateľský proces
	Záznam III.05: Protokol o obmedzení	Strana 2

Popis zranení, ktoré utrpeli fyzické osoby a/alebo klient:

Spôsob vykonania obmedzenia

Netelesné		Telesné	
Verbálna komunikácia		Použitie špeciálnych úchopov	
Odvrátenie pozornosti		Umiestnenie do miestnosti určenej na bezpečný pobyt	
Aktívne počúvanie		Použitie liekov na základe rozhodnutia lekára	
Iné:		Iné:	

Opis spôsobu vykonania obmedzenia:

Opatrenia prijaté na zamedzenie opakovania situácie

	Meno	Funkcia	Podpis	Počet strán
Spracoval:				
Schválil:				
Preveril:				

	„SVETLO“ Zariadenie sociálnych služieb Olichov v zriaďovateľskej pôsobnosti NSK	Rok:
	Zápis o obmedzení prijímateľa sociálnej služby	

Zápis číslo:

Meno, priezvisko, titul:		Dátum narodenia:	
Dôvod obmedzenia:		Spôsob obmedzenia:	
Dátum obmedzenia:		Čas trvania obmedzenia:	
Opis okolností, ktoré viedli k obmedzeniu, s uvedením príčiny nevyhnutného obmedzenia:			
Opatrenia prijaté na zamedzenie opakovania sa vzniknutej situácie:			
Meno, priezvisko a podpis lekára psychiatra, ktorý obmedzenie nariadil a schválil, alebo dodatočne schválil a nariadil:			
Vyjadrenie sociálneho pracovníka:			
Meno, priezvisko a podpis sociálneho pracovníka, ktorý sa k použitiu obmedzenia vyjadril:			
Popis zranení u zúčastnených fyzických osôb:			
Zaznamenané do IS SoS dňa:	Oznámenie zákonnému zástupcovi/ opatrovníkovi/ dňa:	Oznámenie blízkej osobe dňa:	Oznámenie dôverníkovi dňa: